

Slovensko zdravniško društvo
Sekcija za preventivno medicino
Slovenian Preventive Medicine Society

**VSEŽIVLJENSKA ZAŠČITA S CEPLJENJEM PROTI
PNEVMOKOKNIM OKUŽBAM PRI ODRASLIH**

**POMEN OZAVEŠČANJA PRI
ODRASLIH O POMENU CEPLJENJA
PROTI PNEVMOKOKNIM
OKUŽBAM**

Doc. dr. Nena Kopčavar Guček
Katedra za družinsko medicino
MF, UL

3. februar 2020
Hotel Slon, Ljubljana

CEPLJENJE KOT PREVENTIVNI UKREP

Cepljenje je ena najmočnejših in najbolj cenovno učinkovitih zdravstvenih intervencij. Prepreči izčrpljujočo bolezen in invalidnost in vsako leto obvaruje na milijone življenj.

Svetovna zdravstvena organizacija, State of the World's Vaccines and Immunisation, 2009

VLOGA ZDRAVNIKA DRUŽINSKE MEDICINE PRI CEPLJENJU

- svoje bolnike dobro pozna
- je z njimi v pogostem in kontinuiranem stiku
- odnos bolnik-DZ temelji na medsebojnem zaupanju, dobri komunikaciji, partnerstvu pri zdravljenju
- največ rizičnih bolnikov cepijo specialisti splošne/ družinske medicine (registri kroničnih bolnikov!)
- pomemben dejavnik za cepljenje posameznika je **stališče njegovega osebnega zdravnika do cepljenja**
- na odločitev glede cepljenja vpliva obisk pri DZ v sezoni pred cepljenjem

Br J Gen Pract 1997; 47: 711-4; CMAJ 1999; 160: 1137-40.

Slovensko zdravniško društvo

Sekcija za preventivno medicino

Slovenian Preventive Medicine Society

Dejavniki, ki govorijo za/proti cepljenju nasploh

PRO

CONTRA

zaščita pred zbolevanjem , zapleti, smrtnimi izidi za bolezni, pri katerih ni znanih učinkovitih zdravil

slaba informiranost, občutek, da cepljenja ne potrebujejo

ekonomsko upravičen ukrep

odmevnost neželenih učinkov

praviloma visoka stopnja/raven zaščite

strah pred vbodom z iglo

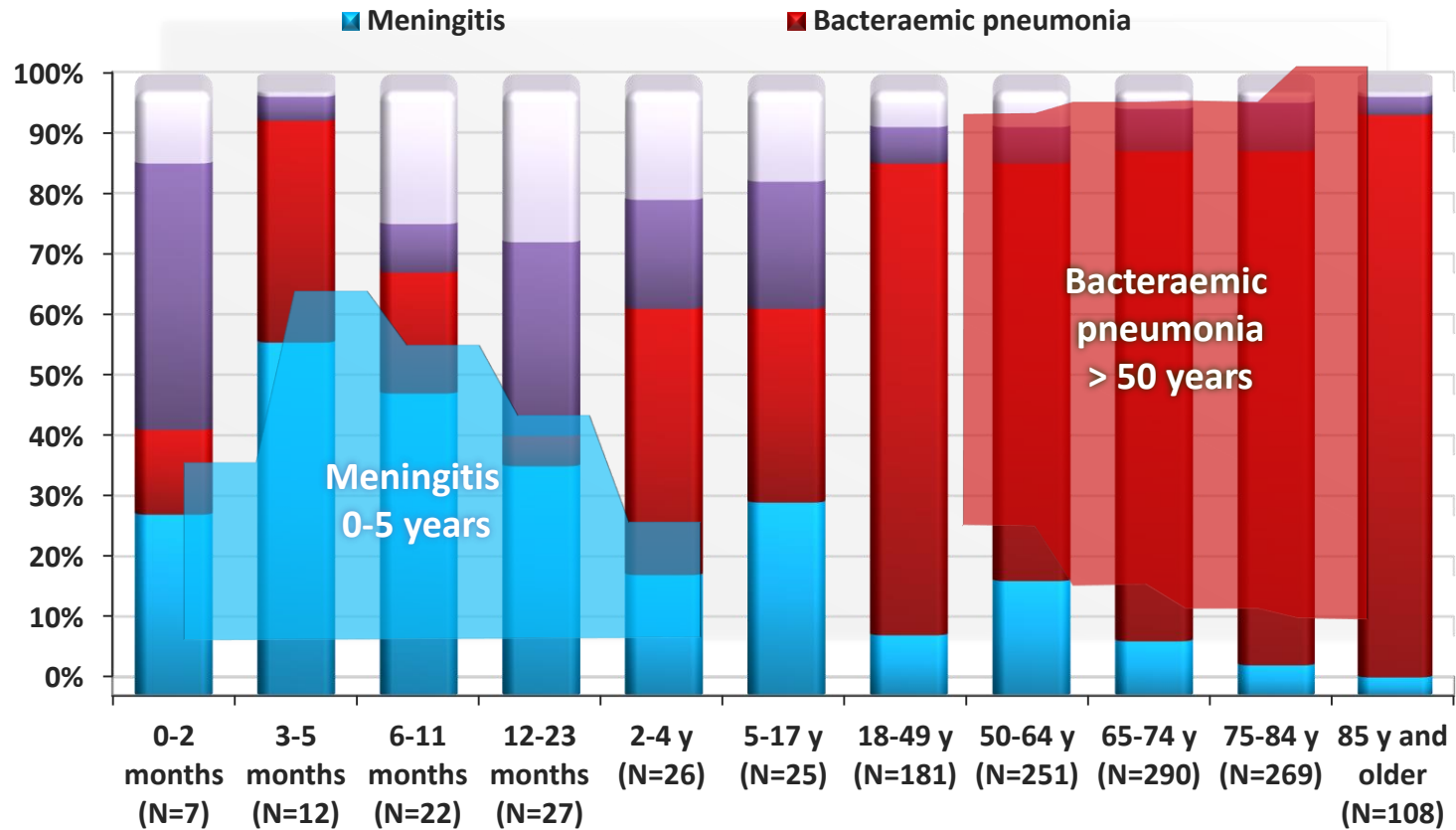
praviloma nizka incidenca stranskih učinkov, hudi zelo redki

finančne ovire

cepilna skepsa (Deklaracija o človekovih pravicah)

INVAZIVNE PNEVMOKOKNE OKUŽBE

*Retrospective study of invasive pneumococcal disease (IPD) surveillance data in the Dutch population (1275 hospitalized cases), June 2004–June 2006 prior the implementation of PCV-7

1. Adapted from Jansen AGSC *et al.* Vaccine. 2009;27(17):2394-401.

Za koga je cepljenje najbolj pomembno?

ŠIRŠE INDIKACIJE

- osebe s kroničnim obolenjem obtočil, dihal, jeter, s sladkorno boleznijo, z nevro-mišičnimi boleznimi s tveganjem aspiracije,
- starejši od 65 let

OŽJE INDIKACIJE

- anatomsko ali funkcionalna asplenija, vsa stanja okrnjene imunosti
- likvorfistula
- polžev vsadek
- PKMC

Slovensko zdravniško društvo
Sekcija za preventivno medicino
Slovenian Preventive Medicine Society

OVIRE PRI CEPLJENJU PROTI PNEVMOKOKU-KLJUČNI SO DEJAVNIKI NA STRANI BOLNIKOV

- občutek, da niso dovzetni za okužbo
- se ogibajo zdravnikov
- cepljenja ne potrebujejo
- po cepljenju zbolijo
- (finančne ovire?)

Vaccine 2002; 20: 1383-92.

Postgrad Med J. 1999; 75: 208-12.

Slovensko zdravniško društvo
Sekcija za preventivno medicino
Slovenian Preventive Medicine Society

Raziskava o odnosu do cepljenja proti pnevmokoku, 2012

N=254, starejši od 65 let

- varnostni pas uporablja 96,53 %
- pljučnico že prebolelo 32,82 %
- z možnostjo cepljenja na splošno niso dovolj seznanjeni 55,6 %
- cepiva proti pnevmokoku **ne pozna** 85,33 %
- cepiva proti gripi ne pozna 21,24%

Marn Vodovnik A. Precepljenost starostnikov proti pnevmokoku, njihov odnos do cepljenja in ovire za cepljenje starostnikov v ambulantni družinske medicine. Specialistična naloga. Katedra za družinsko medicino, 2012.

Vloga družinskega zdravnika pri cepljenju proti pnevmokoku v Sloveniji

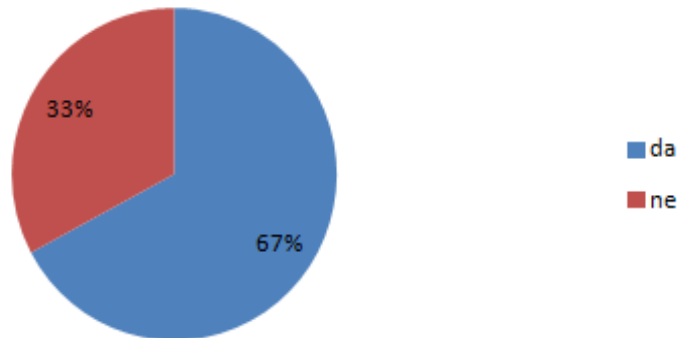
- cepljenje proti pnevmokoku je bilo doslej svetovano le 44 (16,99 %) sodelujočim
- cepljenje proti gripi je bilo svetovano 164 (63,32 %)
- proti pnevmokoku **cepljenih 27 (10,42 %)** vseh sodelujočih

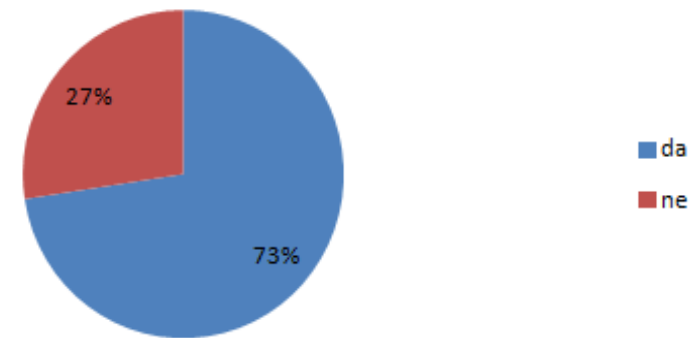
Kaj menijo bolniki?

N=254, starejši od 65 let

Ali bi se cepili proti pnevmokoku, če bi vam svetoval vaš izbrani zdravnik?

Ali bi se cepili proti gripi, če bi vam to svetoval vaš izbrani zdravnik?

Marn Vodovnik A.

Kako izboljšati precepljenost? Kako spremeniti stališča do cepljenja?

- ustvarjanje registrov kroničnih bolnikov in cepljenih v posamezni ambulanti
- transparentno, natančno, realno, etično informiranje bolnikov in javnosti
- dostop do točnih podatkov o glavnih in stranskih učinkih cepljenja
- spremljanje razvoja in raziskav na področju cepiv
- zavedanje vloge, ki jo imamo zdravstveni delavci pri cepljenju

Slovensko zdravniško društvo

Sekcija za preventivno medicino

Slovenian Preventive Medicine Society